

Biuletyn Polonistyczny

13.01.2024

Data wydarzenia: 16.05.2024 - 17.05.2024

Tekstografie III: Od linii do litery. Ściegi i wzory tekstu /III Ogólnopolska Konferencja Naukowa

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Wrocław

Organizatorzy: Uniwersytet Wrocławski

Pracownia Badań nad Związkami Słowa i Obrazu w Praktykach Piśmiennych oraz Zakład Edytorstwa Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego zapraszają do wzięcia udziału w III Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Tekstografie”: *Od linii do litery. Ściegi i wzory tekstu*, która odbędzie się 16–17 maja 2024 we Wrocławiu w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego (Wrocław, pl. Nankiera 15b).

Kontynuujemy zapoczątkowane w 2019 roku przez Zakład Edytorstwa interdyscyplinarne spotkania słowa i obrazu. Podczas ostatniej konferencji koncentrowaliśmy się na elemencie, który zaprasza do wnętrza książki i stanowi jej wizytówkę – na okładce, tym razem zaś chcemy skupić nasze zainteresowania badawcze na rozmaitych detalach kryjących się we wnętrzu publikacji książkowej (i nie tylko). W centrum naszych dociekań znajdują się wszelkie dosłowne i metaforyczne linie tekstu literackiego oraz innych tekstów kultury.

Podtytułem konferencji nawiązujemy do etymologii słowa „tekst”, które pochodzi od łacińskiego wyrazu „*textum*”, oznaczającego ‘tkaninę’, ‘splot’, ‘budowę’, a w formie czasownikowej (*texō*, *texere*) denotującego ‘przędzenie’ i ‘tkanie’. To właśnie te niepozorne, jak by się mogło wydawać, najmniej istotne „nitki” w postaci najprostszych pojedynczych znaków literniczych i graficznych stanowią podstawę świadomie kreowanego dzieła. Stopniowo stają się wątkiem i osnową tekstu, zaczynają budować kolejne sploty krótkiego utworu, a potem całej książki. Bywają gładkie i idealnie dopasowane, kiedy indziej – szorstkie, ale zdarza się i tak, że czujemy w nich nieporadność stylu literackiego bądź brak edytorskiego wyczucia. W tym kontekście interesować nas będą wszystkie typy relacji, współistnienia, wzajemnego oddziaływania na siebie litery (tekst) i linii (grafia). Dlatego nie chcemy ograniczać się do woluminu książkowego i planujemy przyrzeć się

sposobom wykorzystywania linii, litery oraz wszelakich ich połączeń i relacji w innych mediach tekstowych, graficznych oraz w egodokumentach.

Ze względu na szeroki obszar badawczy proponujemy uporządkowanie zagadnień do dyskusji w trzech zasadniczych panelach tematycznych. Pierwszy z nich będzie dotyczyć samego tekstu; drugi – jego obudowy graficznej; trzeci – działań z pograniczy tekstograficznych. W obrębie pierwszego panelu pragniemy odnieść się do metaforycznego rozumienia „linii” budującej rytm, melodię tekstu, ale też – jako motyw tekstowy – mogącej sugerować jego plastyczność (graficzność *versus* malarskość tekstu literackiego). Drugi panel to zagadnienia związane z najbardziej podstawowymi elementami graficznymi towarzyszącymi tekstowi w obrębie książki. Trzeci – symbiotyczne współistnienie litery i linii (poezja wizualna, komiks). W końcu też interesować nas będzie recepcja tych wszystkich działań – w odbiorze indywidualnym, krytyce literackiej i artystycznej, edukacji.

Naszą propozycję kierujemy do historyków i teoretyków literatury i sztuki, ale też do praktyków na co dzień mierzących się z pracami projektowymi wokół liter i linii: projektantów, grafików, designerów.

Wskazane poniżej hasła stanowią sugestie badawcze, ale nie wyczerpują możliwości podjęcia innych wątków wiążących się z nadrzędnym tematem konferencji:

I. Linia tekstu, linia w tekście

- interpunkcja (ujęcie diachroniczne i synchroniczne; edycje tekstu)
- linearność czytania tekstu literackiego a akrostychy, mezostychy, chronogramy, abecedariusze i inne
- linia jako element plastyczności języka

I. Linia, litera, linearność: wizualność tekstu

- poezja wizualna (w tym konkretna): ujęcie diachroniczne i synchroniczne
- komiks (litera a grafia)
- cyberliteratura
- wideopoezja

I. Typografia

- projektowanie krojów
- dyskusje i spory typograficzne
- typografie narratywne

I. Litera i wokół litery: ornamentyka książkowa i design

- inicjały
- bordiury (floratury, droalerie, interkolumnia)
- winiety (nagłówkowe, przerywniki, finaliki)
- logotypy
- wzornictwo użytkowe
- komunikacja wizerunkowa

I. Poza literą: ilustracja książkowa

- kropka
- kreska
- plama barwna

Prosimy o zgłaszanie się za pomocą formularza dostępnego pod [linkiem](#) do **20 marca 2024**. Przewidujemy wystąpienia 20-minutowe, abstrakt powinien zaś liczyć maksymalnie 1500 znaków ze spacjami. **Zastrzegamy sobie prawo do wyboru referatów spośród otrzymanych zgłoszeń.** Ewentualne pytania prosimy kierować na adres tekstografie@gmail.com.

Koszt uczestnictwa: 400 zł dla pracowników naukowych; **250 zł** dla doktorantów. W ramach opłat gwarantujemy:

- przerwy kawowe,
- dwa obiady,
- poczęstunek na zakończenie konferencji,
- materiały konferencyjne.

Rezerwacje oraz opłaty za noclegi pozostają w gestii Uczestników konferencji. W późniejszym terminie zostaną przesłane adresy hoteli oraz hosteli znajdujących się w przyjaznej odległości od miejsca obrad. Numer konta, na które należy dokonać wpłaty, również podamy w późniejszym terminie.

Przewidujemy publikację monografii pokonferencyjnej lub druk artykułów w czasopiśmie punktowanym.

Terminarz przygotowań do konferencji

- zgłoszenia uczestnictwa: do 20 marca 2024
- powiadomienia o akceptacji tematów: do 5 kwietnia 2024

- wniesienie opłaty konferencyjnej: do 25 kwietnia 2024
- informacja o szczegółowym programie obrad: do 30 kwietnia 2024
- konferencja: 16-17 maja 2024
- złożenie tekstów do druku: do 31 grudnia 2024

Komitet naukowo-organizacyjny

dr hab. Justyna Bajda, prof. UW

dr hab. Jan Choroszy

dr hab. Marcin Czerwiński, prof. UW

dr Olga Taranek-Wolańska

dr Dorota Ucherek

dr Michał Wolski

mgr Inez Kropidło – sekretarzynie konferencji

mgr Justyna Szumańska

mgr Justyna Zając

Przykładowa bibliografia

Antropologia pisma. Od teorii do praktyki, red. P. Artières, P. Rodak, Warszawa 2010.

Bergström B., *Komunikacja wizualna*, przeł. J. Tarnawska, Warszawa 2009.

Cackowska M., Wincencjusz-Patyna A., *Polska Szkoła Książki Obrazkowej*, Gdańsk 2017.

Cackowska M., *Współczesna książka obrazkowa – pojęcia, typologia, badania, konteksty, dyskursy*, [w:] *Książka obrazkowa. Wprowadzenie*, red. M. Cackowska, H. Dymel-Trzebiatowska, J. Szyłak, Poznań 2017.

Dawidek-Gryglicka M., *Historia tekstu wizualnego. Polska po 1967 roku*, Kraków-Wrocław 2012.

Folta-Rusin A. K., *Twarz i ciało książki. Wizualne manifestacje tekstów a problemy interpretacji*, Kraków 2020.

Frutiger A., *Człowiek i jego znaki*, przeł. Cz. Tomaszewska, Warszawa 2005.

Iwanicka K., *Ilustracja w książkach dla dzieci*, [w:] *Słownik literatury dziecięcej i młodzieżowej*, red. B. Tylicka, G. Leszczyński, Wrocław 2002.

Karpowicz A., *Ekonomia logowizualna*, „Teksty Drugie” 2022, nr 1.

Kupczyńska K., *Ryso-pisanie, linio-wizualność i (formalne) stany krytyczne w komiksie autobiograficznym*, „Teksty Drugie” 2022, nr 1.

McCloud S., *Understanding Comics. The Invisible Art*, New York 2011.

McLuhan M., *Galaktyka Gutenberga. Tworzenie człowieka druku*, przeł. A. Wojtasik, Warszawa 2017.

Noordzij G., *Kreska. Teoria pisma*, przeł. M. Komorowska, Karków 2012.

Regielska M., *O „tekście kultury”*, „Zeszyty Etnologii Wrocławskiej” 2015, nr 1.

Rypson P., *Książki i strony. Polska książka awangardowa i artystyczna w XX wieku*, Warszawa 2000.

Rypson P., *Nie gęsi. Polskie projektowanie graficzne 1919–1949*, Kraków 2011.

Rypson P., *Obraz słowa. Historia poezji wizualnej*, Warszawa 1989.

Rypson P., *Piramidy, słońca, labirynty. Poezja wizualna w Polsce od XVI do XVIII wieku*, Warszawa 2002.

Synergia słów i obrazów. Badania ikonotekstu w Polsce, red. H. Dymel-Trzebiatowska, J. Szyłak, M. Cackowska, Gdańsk 2021.

Szydłowska A., *Od solidarycy do TypoPolo. Typografia a tożsamości zbiorowe w Polsce po roku 1989*, Wrocław 2018.

Szyłak J., *Komiks. Świat przerysowany*, Gdańsk 1998.

Śniecikowska B., *Książka obrazkowa: próba porządkowania doświadczeń (czyli o genologii, słowografii i intymistycie logowizualnej)*, „Teksty Drugie” 2022, nr 1.

Triumf typografii. Kultura – komunikacja – nowe media, wybór, oprac. H. Hoeks, E. Lentjes, przeł. M. Komorowska, Warszawa 2017.

Wincencjusz-Patyna A., *Stacja Ilustracja. Polska ilustracja książkowa 1950–1980. Artystyczne kreacje i realizacje*, Wrocław 2008.

Wincencjusz-Patyna A., *Odpowiedni dać rzeczy obraz. O genezie ilustracji książkowych*, Wrocław 2019.

Wolski M., *Pismo na obrazkach. Zarys problematyki komiksowego liternictwa we współczesnym komiksie amerykańskim*, „Kultura Popularna” 2019, nr 4.

Zaidler-Janiszewska A., *O tzw. zwrocie ikonicznym we współczesnej humanistyce. Kilka uwag wstępnych*, „Dyskurs” 2006, nr 4.

Adres: Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, pl. Nankiera 15b

Data zgłaszania prelegentów: 20.03.2024

Opłata: 400 zł dla pracowników naukowych; 250 zł dla doktorantów

Do pobrania:

- [Tekstografie_III.pdf](#)

Słowa kluczowe: wideopoezja, tekstografia, cyberliteratura, tekst, ornamentyka, poezja wizualna, ilustracja, komiks, grafika